

Олександр ЗАГУРСЬКИЙ

здобувач освітньої-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права
імені академіка УАН о. Івана Луцького
ЗВО «Університет Короля Данила»

**ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ
АДМІНІСТРАТИВНИХ КОМІСІЙ ПРИ ВИКОНАВЧИХ
КОМІТЕТАХ МІСЬКИХ РАД В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ
ВОЄННОГО СТАНУ**

Функціонування адміністративних комісій при виконавчих комітетах міських рад набуває особливої ваги в умовах правового режиму воєнного стану, коли на органи місцевого самоврядування покладається розширений обсяг завдань щодо забезпечення громадського порядку, публічної безпеки та стабільності на відповідних територіях. У воєнний період різко зростає кількість адміністративних правопорушень, пов'язаних із порушенням комендантської години, правил світломаскування, обмеженнями щодо пересування, використанням безпілотних апаратів, вимог цивільного захисту тощо. Це потребує більш оперативного та ефективного реагування адміністративних комісій як первинних ланок системи адміністративної юрисдикції.

Водночас практика діяльності таких комісій демонструє низку проблем: нормативну невизначеність їхніх повноважень у період воєнного стану, кадровий дефіцит, відсутність належної фахової підготовки членів комісій, збільшення навантаження, колізії між загальним адміністративним законодавством і спеціальними актами воєнного часу. Додаткову складність створюють обмежені можливості доступу громадян до захисту своїх прав, необхідність спрощеного провадження та потреба у діджиталізації процедур.

Відповідно до «Положення про адміністративні комісії Української РСР», затвердженого Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 9 березня 1988 р № 5540-XI (визнаного нечинним Законом України «Про декларування законодавства України» від 21 квітня 2022 р. № 2215-IX), «завданням адміністративних комісій є розгляд справ про адміністративні правопорушення, виховання громадян у дусі точного і неухильного додержання радянських законів, правил соціалістичного співжиття, чесного ставлення до державного і громадського обов'язку, поваги до прав, честі й гідності громадян, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самими правопорушниками, так і іншими особами» [1-2].

Згідно «Положення про адміністративну комісію при виконавчому комітеті Коломийської міської ради, затвердженого рішенням виконавчого комітету міської ради від 15 травня 2023 р. № 130, «завданням адміністративної комісії є розгляд справ про адміністративні правопорушення, виховання громадян у дусі точного і неухильного додержання законів України, правил співжиття, чесного ставлення до державного і громадського обов'язків, поваги до прав, честі і гідності громадян, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самими правопорушниками, так і іншими особами. Адміністративна комісія забезпечує своєчасне, всебічне, повне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її в точній відповідності з законодавством, виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню адміністративних правопорушень, запобігання правопорушенням, виховання громадян в дусі додержання законів» [3].

До проблемних питань функціонування адміністративних комісій в період воєнного стану доцільно віднести: 1) нормативно-правова невизначеність (відсутність спеціального регулювання щодо адаптації діяльності комісій до умов воєнного стану; правові колізії

між КУПАП, Законом України «Про правовий режим воєнного стану» та розпорядження військових адміністрацій; неврегульованість питання щодо можливості дистанційного розгляду); 2) організаційні проблеми (нестача якісного, кадрового складу; відсутність єдиного підходу до організації роботи комісій у різних територіальних громадах); 3) проблеми процедурного характеру (спрощений порядок часто супроводжується ризиками порушення права особи на захист; складнощі з повідомленням правопорушників, особливо під час евакуації, переміщення чи обмежень комунікацій; проблеми з фіксацією доказів, коли правоохоронні органи діють в умовах обмеженого часу); 4) недостатній рівень фахової підготовки членів комісії (члени адміністративних комісій часто не мають юридичної освіти або спеціальної підготовки щодо дій в умовах воєнного стану; недостатня компетентність у питаннях кваліфікації правопорушень, особливо тих, що виникли через нові обмежувальні заходи); 5) відсутність цифровізації процесів (низький рівень застосування електронного документообігу та онлайн-розглядів справ; залежність від паперових носіїв, що у воєнний час є ризикованим і неефективним).

Підсумовуючи здійснене дослідження, можна дійти висновку, що діяльність адміністративних комісій, підпорядкованих виконавчим органам міських рад, під час воєнного стану зіткнулася із низкою комплексних негараздів, спричинених як зовнішнім середовищем, так і внутрішніми перешкодами. Встановлення особливого правового режиму загостило необхідність швидкого та результативного реагування на факти порушення адміністративного законодавства, проте чинні обмеження (процедурного, організаційного та регуляторного характеру) суттєво гальмують виконання цих функцій.

Основні складнощі полягають у відсутності чіткості у законодавчому регулюванні, проблемах із кадрами та організацією роботи, обмеженнях для громадян у процесі долучення до розгляду

справ, а також помітно низькому рівні діджиталізації та прозорості функціонування цих органів. Сукупність цих чинників негативно впливає на забезпечення засад законності, неупередженості та зручності адміністративних процесів.

Таким чином, в умовах воєнного стану необхідно знайти адекватний компроміс між швидкістю реагування на правопорушення та надійним захистом прав та свобод людини. Це вимагає вдосконалення законодавчих актів, підвищення кваліфікації осіб, які входять до складу адміністративних комісій, удосконалення методик документування та розгляду питань, а також активного впровадження новітніх інформаційних технологій.

Список використаних джерел:

1. Положення про адміністративні комісії Української РСР: Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 9 березня 1988 р. № 5540-XI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5540-11#Text>. (Дата звернення: 17.11.2025).
2. Про дерадянізацію законодавства України: Закон України від 21 квітня 2022 р. № 2215-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2215-20#Text>. (Дата звернення: 17.11.2025).
3. Положення про адміністративні комісію при виконавчому комітеті Коломийської міської ради: рішення виконавчого комітету Коломийської міської ради від 15 травня 2023 р. № 130. URL: <https://nbkolrada.gov.ua/dt/525286/> (Дата звернення: 17.11.2025).